

Svědkové Jehovovi a jejich pohled na rodinu a manželství

Tereza Konečná

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza KONEČNÁ**
Osobní číslo: **H08475**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Svědkové Jehovovi a jejich pohled na rodinu
a manželství**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Volba tématu, teoretické východiska pro bakalářskou práci.
Metodika výzkumu, volby metod.
Příprava výzkumu.
Realizace a vyhodnocení výzkumu.
Přínos bakalářské práce pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATOUŠEK, O. Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-24-9.

POKORNÝ, V., BLAŽEK, B., TELCOVÁ, J. Nebezpečí sekt. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2002. ISBN 80-86568-07-5.

ŠTAMPACH, O. Přehled religionistiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0.

VOJTÍŠEK, Z. Encyklopedie náboženských směrů v České republice. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Hana Včelařová**
Ústav pedagogických věd

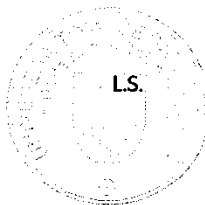
Datum zadání bakalářské práce: **20. ledna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 6.5.2011

Janek Borovský

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

²⁾ Vysoká škola nevolněně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně pasudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nezasahují škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího praxeje jeho vůlí u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá rodinou a manželstvím z pohledu Svědků Jehovových. V teoretické části se zaměřuji na historii rodiny a současnou rodinu. Dále věnuji pozornost partnerským krizím, jako je rozvod a nevěra. V poslední kapitole popisuji vývoj Svědků Jehovových, jejich učení, specifika, zákazy a jejich osobní život. Ve výzkumné části se pomocí polostrukturovaného rozhovoru snažím zjistit, jak se dívají na rodinu a manželství Svědkové Jehovovi. Jaký postoj dále zauímají k nesezdanému soužití, registrovanému partnerství, partnerským krizím a výchově dětí.

Klíčová slova:

Rodina, rodičovství, manželství, Svědkové Jehovovi, nová náboženská hnutí

ABSTRACT

Bachelor thesis is about family and marriage from the point of view of Jehovah's Witnesses. In the theoretical part I focus on history of a family and current family in general. Then I focus on partner crisis such as divorce and infidelity. In the last chapter I describe development of Jehovah's Witnesses, their creed, specifications, prohibitions and their personal lives. In the research section I try to find out, due to half-structured interview, how Jehovah's Witnesses perceive family and marriage. What kind of attitude they have towards cohabitation, registered partnership, partner crisis and education of children.

Keywords:

Family, parenthood, marriage, Jehovah's Witnesses, new religious movements

Děkuji vedoucí práce PhDr. Haně Včelařové za odborné vedení práce, pomoc a podnětné připomínky, které mi poskytla při zpracovávání bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům za poskytnutí rozhovoru.

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci s názvem „Svědkové Jehovovi a jejich pohled na rodinu a manželství“ vypracovala samostatně s použitím literatury, která je uvedena v seznamu. Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 RODINA A MANŽELSTVÍ.....	12
1.1 VÝVOJ RODINY	12
1.2 SOUČASNÁ RODINA	13
1.3 RODINA A RODIČOVSTVÍ.....	14
1.3.1 Funkce rodiny.....	15
1.3.2 Způsob výchovy	16
1.3.3 Názory na dítě	17
1.4 MANŽELSTVÍ.....	17
1.4.1 Výběr a volba partnera	17
1.4.2 Představy o manželství.....	18
1.4.3 Role partnerů v manželství.....	19
1.5 NESEZDANÉ SOUŽITÍ.....	19
1.6 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ.....	21
2 PARTNERSKÉ KRIZE.....	22
2.1 NEVĚRA	22
2.2 INTERRUPCE	22
2.3 ROZVODOVOST.....	23
3 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI.....	25
3.1 NOVÁ NÁBOŽENSKÁ Hnutí	25
3.2 ZNAKY SEKTÁŘSTVÍ	25
3.3 HISTORIE SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	27
3.3.1 Společnost v ČR.....	27
3.4 UČENÍ A SPECIFIKA.....	28
3.5 ZÁKAZY	28
3.6 ŽIVOT SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	30
3.6.1 Manželství.....	30
3.6.2 Rodina	30
3.6.3 Odmítání oslav Velikonoc a Vánoc	31
3.6.4 Rozvod	31
3.6.5 Manželství osob stejného pohlaví	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 PŘÍPRAVA VÝZKUMU	33
4.1 CÍL VÝZKUMU	33
4.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	33
4.3 DÍLČÍ VÝZKUMNÉ PROBLÉMY	33
4.4 DRUH VÝZKUMU	33
4.5 VÝZKUMNÁ METODA	34
4.5.1 Charakteristika výzkumného vzorku.....	34
4.5.2 Charakteristika respondentů.....	34

4.6	PŘÍPRAVA A REALIZACE ROZHOVORU.....	35
4.7	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	36
4.8	VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÉHO ROZHOVORU.....	37
5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	43
5.1	VÝBĚR PARTNERA	43
5.2	MANŽELSTVÍ.....	43
5.3	ŽIVOT S DĚTMI.....	43
5.4	PARTNERSKÉ KRIZE	44
5.5	VÝCHOVA DĚTÍ PÁREM STEJNÉHO POHLAVÍ.....	44
	ZÁVĚR	45
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46
	SEZNAM TABULEK.....	49
	SEZNAM PŘÍLOH.....	50

ÚVOD

Neznám snad nikoho, kdo by nepotkal Svědky Jehovovi nebo kdo by o nich alespoň neslyšel. Navštěvují nás v našich domovech, mnohdy se s nimi setkáváme na ulici, kde rozdávají časopisy a svými pochůzkami po domácnostech vyvolávají u české veřejnosti smíšené pocity. Lidé nezaujímají vůči členům Svědků Jehovových přátelské postoje. Mnoho lidí považuje náboženskou skupinu Svědků Jehovových za sektu. Česká veřejnost nemá příliš informací o těchto lidech, a když má, tak jsou zkreslené. Lidé zejména neschvalují jejich chování, co se týče krevních transfuzí, a tak vzniká nejvíce rozporů mezi Svědky Jehovovi a veřejností.

Tohle téma jsme zvolila z toho důvodu, že není v literatuře moc probádáno. I když se o rodině a manželství napsalo hodně, našla jsem minimum autorů, kteří by tohle téma vztáhli na tak specifickou skupinu, jako jsou Svědkové Jehovovi.

V blízkosti mého bydliště mají Svědkové Jehovovi sál Království, kde se pravidelně scházejí, a tak mě problematika okolo Svědků zajímá, a také z tohoto důvodu jsem si vybrala tohle téma mé bakalářské práce. Chtěla bych zjistit, jaké názory a postoje mají Svědkové Jehovovi na rodinu a manželství a do jaké míry jsou ovlivněni vírou.

V teoretické části zaměřuji pozornost na historii rodiny a současnou rodinu. Dále věnuji pozornost partnerským krizím, jako je rozvod, nevěra a interrupce. V poslední kapitole popisují vývoj Svědků Jehovových, jejich učení, specifika, zákazy a osobní život.

V praktické části se pomocí polostrukturovaného rozhovoru snažím zjistit, jak se dívají na rodinu a manželství Svědkové Jehovovi. Jaký postoj dále zaujímají k nesezdanému soužití, registrovanému partnerství, partnerským krizím a výchově dětí. Zajímalo mě, kolik najdu mezi respondenty shod a odlišností.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA A MANŽELSTVÍ

Rodina je samozřejmě nejstarší lidskou společenskou institucí. Vznikla v dávných dobách, kdy se člověk ještě málo podobal tomu, jak se známe dnes. A vznikla nejen z přirozeného pohlavního pudu, který vede k plození a rozmnožování daného živočišného druhu, ale především z potřeby své potomky chránit, učit, vzdělávat, připravovat na život.

Rodina není jedinou institucí, která má vliv na utváření osobnosti dítěte a která pečuje o jeho ochranu, prospěch, výchovu a vzdělání. Svoji roli tu hraje zajisté také škola, kamarádi, zaměstnání atd. Ale rodina má jedinečné a výsadní postavení. Ovlivňuje vývoj dítěte v jeho nejcitlivějších fázích života, nejpřirozenějším způsobem uspokojuje základní psychické potřeby dítěte a je také modelem mezilidských vztahů, které dítě si ponese do života. Pro dítě by měla být rodina základní životní jistota.

Rodina také nepochybně spočívá na manželství. Dnes se jen málokdy vyskytuje manželství uzavřené z rozumu, zakládá se totiž více než kdy dříve na lásce. Mnoho manželství založených bez lásky se rozpadá, a to bohužel i v případech, kdy jsou děti ještě hodně malé. (Matějček, 1994).

1.1 Vývoj rodiny

Česká rodina, stejně jako rodina v celé západní civilizaci, se v posledních několika desítkách let dost vzdálila ustálenému modelu, platnému v Evropě nejméně po tisíciletí, od dob, kdy se s křesťanstvím rozšířila monogamie a všeobecný zákaz sexu mimo manželský vztah, a také nápadně odlišná role ženy a muže.

Avšak nejpodstatnější změnu způsobil na konci 20. století vynález a všeobecné rozšíření bezpečné antikoncepce. I neplánované početí lze dodatečně korigovat umělým přerušením těhotenství. Kult mateřství, který chránil ženu a rodinu, je na ústupu, a mnohde už z něho moc nezůstalo.

I když se ženám otevřela cesta ze soukromého světa rodiny do veřejného světa širší společnosti, platí naše civilizace častějším krachem rodinného života a celkovým snížením porodnosti pod míru prosté reprodukce. Když se muž i žena rozhodnou pro tradiční mužskou roli, rodičovství je tak principiálně nemožné. Česká společnost patřila i svým rodinným chováním po staletí k západnímu typu sociálního života i s jeho reprodukčními vzorci a strategiemi. Typický byl pro ni pozdější věk sňatku (pro muže kolem třiceti a pro ženy okolo pětadvaceti let), vyšší věk prvorodiček a vysoké procento celoživotně svobodných (10-15%).

K modernizaci rodiny v Čechách a na Moravě došlo poměrně brzy. Avšak spolu s ní se zvýšila rozvodovost a poklesla porodnost. Po první světové válce nastal hluboký propad porodnosti, další propad porodnosti následoval v období ekonomické krize v třicátých letech a po druhé světové válce nastal velký baby-boom. Po něm nastal velký pokles po komunistickém převratu v padesátých letech. Na začátku šedesátých let 20. století došlo ke zlepšení, když znepokojený režim značně prodloužil mateřskou dovolenou a zvýšil dávky, avšak po roce či dvou letech šel vývoj opět tam, kde byl předtím. Husákov režim znovu prodloužil mateřskou dovolenou. Lidé znechucení normalizací se stáhli do rodin. Silná generace potenciálních matek z poválečného boomu se rozhodovala, zda si pořídit druhé či třetí dítě. Tyto vlivy se navzájem ovlivňovaly a přinesly jednu z největších populačních vln v české demografické historii.

Po roce 1989 se otevřel veřejný prostor a nabídl nové možnosti, zatímco mít děti znamenalo vyšší náklady. Mladí lidé najednou mohli cestovat, podnikat a studium se stalo dostupnější. Všechny ročníky v průběhu devadesátých let, které dospívaly do věku, kdy dřív bylo běžné mít první dítě, mateřství odkládaly.

Také počty rozvodů se zvyšují a roste podíl narozených dětí mimo manželství. Stává se běžné, nemít žádné děti, anebo děti mít, ale bez pevných svazků k jednomu určitému otci. Přesto stále většina českých žen a mužů pokládají založení šťastné rodiny za to hlavní ve svém životě. Za vysokým podílem rozvodovosti se skrývá i vysoká opakovaná sňatečnost. Obzvláště sňatky mladých snoubenců, které se častěji rozpadají do pěti let, dávají novou šanci začít znovu.

Nová svoboda přinesla i novou zodpovědnost, což ukazuje výrazný úbytek umělých přerušení těhotenství po roce 1990. Sice vzrůstá procento bezdětných párů, ale nezdá se, že by se rodina se dvěma dětmi měla stát neobvyklou (Možný, 2002).

1.2 Současná rodina

V minulých letech byly sňatek a založení rodiny často prvními samostatnými kroky do opravdového dospělého života. V současné době se dostaly z časového hlediska do pozadí, protože mladí lidé mají v době, než tuto celoživotní odpovědnost přijmou, větší možnosti seberealizace. Nová situace vede evidentně k jiným představám a plánům životní dráhy. S větší odpovědností se obvykle rozhodují ti, pro které je budoucnost spojena

se sňatkem a rodičovstvím, na rozdíl od nezávazného nesezdaného soužití nebo i od samostatného života bez stálého partnera (Kučera, in Fialová a kol., 2000).

Český statistický úřad uveřejnil výsledky Sčítání lidu v roce 2001, které se týkaly českých rodin a domácností. Sčítání objevilo vývojové trendy odpovídající trendům v evropských zemích, které u nás tradičně nazýváme západními. Úplných rodin, kde žijí společně rodiče a děti, v ČR ubývá, ale je to pořád nejrozšířenější typ domácnosti, žije v nich 71% obyvatel. Zhruba 20% rodin má jedno dítě a 22% rodin dvě děti. Nápadné je odložení sňatků a zvýšení počtu domácností jednotlivců, tzv. singles. Překvapující je i počet svobodných matek. Každé čtvrté dítě se v ČR narodilo mimo manželství. Mezi pozitivní skutečnosti patří, že se stupňuje kvalita bydlení i životní úroveň, tedy roste životní standard, což může souviset s poklesem narozených dětí a větším individualismem včetně nezbytnosti vydělávat peníze (Vymětal, 2004).

1.3 Rodina a rodičovství

Na začátek bych vysvětlila pojmy rodina a rodičovství.

„Rodina je definována jako společností uznávaný způsob, jak mít a vychovávat děti“ (Možný, 2008, s. 116).

„Rodina je forma dlouhodobého solidárního soužití osob spojených příbuzenstvím a zahrnující přinejmenším rodiče a děti“ (Jandourek, 2001, s. 206).

„Rodičovství je významným projevem generativity dospělého věku, ale i specifickým způsobem naplnění intimity, protože umožňuje vznik výlučné, hluboké citové vazby, většinou přetrvávající po celý život“ (Vágnerová, 2007, s. 108).

Dle Vágnerové (2007) je rodičovství považováno za zcela přirozené jedním z hlavních důvodů uzavření manželství. Je zdrojem obohacení jak po stránce psychické, tak sociální, ale také představuje velkou životní zátěž.

V manželství se tvoří různé styly rodinného života, které pomáhají udržet v rodině klid, soulad a předcházet krizím. Dle Vymětala (2004) existují dva protichůdné způsoby života - konzumní a alternativní.

- Konzumní styl života

Tento styl života u nás převládá. Je stavěn na permanentním tlaku „vydělávání a pořizování“ a těmto věcem se vše podřizuje. Největší snahou je neustálé hromadění financí

a majetku. Manželé se v tomto srovnávají s příbuznými a známými a míra jejich životní spokojenosti je dána tím, co vlastní. Citový vztah manželů bývá většinou povrchní, protože je založen v první řadě na „obchodní spolupráci“.

Nositelem tohoto stylu života bývá jeden z manželů a druhý se pak časem podřídí.

Své děti mají rozhodně rádi, avšak pokud tento vztah není příliš vřelý, je tomu tak proto, že děti započítávají mezi to, co mají nebo co si chtějí právě pořídit. Tento styl života se obvykle vyskytuje u lidí, jež v dětství nepoznali vřelé citové vztahy a sami jsou citově blokováni. Do druhého člověka se velice obtížně vcítí a jsou netrpěliví při výchově dětí. Starost o ně s radostí přenechávají druhým.

- Alternativní styl života

Tento styl života volí obvykle vzdělaní lidé, kteří jsou hodnotově orientovaní ekologicky a nevyznávají konzumní orientaci a tato neobyčejnost je může dostávat do izolace. Rodiče tráví s dětmi hodně času, děti jsou rodiči povzbuzované.

1.3.1 Funkce rodiny

Rodina má základní funkce dle Vymětala (2003):

- Reprodukční

Slouží k udržování lidského druhu. Pro vývoj a výchovu dětí je nejlepší, když vyrůstají v úplné a harmonické rodině.

- Ekonomicko – zabezpečovací

Rodiny v současné době už nejsou samostatnými výrobními jednotkami, ovšem bez základního materiálního zajištění nemůže rodina existovat.

- Socializačně – výchovná

Jde zejména o poskytnutí výchovy a vzdělání dětem s cílem jejich bezproblémového zařazení do širší společnosti. Ale také i rodiče se stále učí přizpůsobovat se novým okolnostem.

- Citově – intimní

Rodina poskytuje svým členům pocit bezpečí, zázemí a jistotu.

Význam této funkce roste, ovšem přibývá rodin, které ji plní s obtížemi. Když nastává krize v rodině, je tato funkce jejímu náporu vystavena jako první.

Podle mého názoru, aby rodina fungovala správně, tak by měla splňovat všechny uvedené funkce.

1.3.2 Způsob výchovy

„Způsob výchovy znamená celkovou interakci a komunikaci dospělých (matky, otce, učitele, rodiny, školy, atd.) s dítětem“ (Čáp, 1996, s. 135).

Projevuje se výběrem a stylem užití výchovných prostředků, postupů a metod, tomu odpovídajícím prožíváním a chováním dítěte, které zase ovlivňuje prožívání a chování dospělého. Způsob výchovy sděluje to podstatné ve výchově, co ovlivňuje výběr dílčích prostředků či postupů. Běžně se užívá termínu způsob výchovy k označení způsobu výchovného působení dospělých na děti (Čáp, 1996).

Dle Čápa (1996) je způsob výchovy determinován třemi skupinami podmínek ve vzájemné interakci:

- V první řadě jsou to osobní vlastnosti a zkušenosti vychovávajících.
- Dále se jedná o vlastnosti a zkušenosti vychovávaných dětí, jejich chování a působení na dospělé, kteří se je snaží vychovávat.
- Společenskohistorické předpoklady od ekonomických a kulturních až po výchovné tradice země, doby, rodiny, školy, atd.

Zkušenosti dospělého působí silně s výchovou, kterou sám prožil jako dítě v rodině a ve škole. Obvyklé jsou případy, kdy rodič bere jako samozřejmou a jedinečnou formu výchovy, která se vyskytovala v jeho rodině. Jedná se o napodobování bezděčné, nevědomé, v určitých případech i více nebo méně uvědomělé, až programové. Tím se podporuje velká setrvačnost způsobu výchovy v rodině. Na druhou stranu ale dochází často k tomu, že mladý rodič si bere svého rodiče za negativní model a snaží se vychovávat naprosto jinak, ušetřit děti toho způsobu výchovy, s kterým má špatné zkušenosti a bolestivé vzpomínky. Tak dochází v určitých případech k tomu, že dospělý vychovávaný dříve autokraticky (se silným řízením a záporným emočním vztahem) upadá do opačného extrému liberální výchovy (do slabého řízení), popřípadě osciluje mezi oběma extrémy (rozporné řízení) (Čáp, 1996).

1.3.3 Názory na dítě

Většina lidí počítá s tím, že jednou děti mít bude, považují děti za přirozenou součást svého života, avšak si myslí, že přivádět děti do dnešní doby není poctivé.

Když se rozhodnou pro dítě, považují za podstatné, aby byli partneři ekonomicky a materiálně zabezpečeni, měli ukončené vzdělání, očekávají pomoc od rodičů a státu, a také musí mít kvalitní partnerský vztah, což znamená dostatečně dlouhá známost ověřená společným bydlením a hospodařením před sňatkem. Dále z průzkumu vyplývá, že manželské prostředí je pro výchovu dětí nenahraditelné a lidé jednoznačně preferují, aby se děti rodily v manželství. Také vzdělanější lidé si přejí, aby se děti rodily do manželství. Překvapující je fakt, že 47% žen by chtěly mít děti i jako svobodné matky. V průběhu 90. let došlo k rozšíření věkových pásem uvažovaných pro rození dětí, jedni uvažovali o dítěti v relativně nízkém věku a druzí očekávali posun optimálního věku o několik let výše.

V roce 1997 byl průměrný věk prvorodiček 24 let, tato hodnota vzrostla od roku 1992 asi o dva až tři roky. Názory na ideální počet dětí se odlišují. Nejvíce lidí chce mít ideálně dvě děti, méně chtějí tři děti a poměrně zřídka jedno dítě. Čtyřdětnou rodinu a více považuje za ideální jen nepatrný podíl mužů a žen.

Jedno dítě preferují ti lidé, kteří chtějí žít bez partnera nebo trvale v nesezdaném soužití. Také platí: čím více sourozenců máme v dospívání, tím vyšší počet považujeme za ideální (Kučera, in Fialová a kol., 2000).

1.4 Manželství

Jak uvádí Giddens (1999, s. 156): „Manželství je sociálně akceptovaný a posvěcený sexuální svazek mezi dvěma dospělými jedinci.“

1.4.1 Výběr a volba partnera

V rané dospělosti jsou významné tři vývojové úkoly: separace od rodičů, volba profese a výběr partnera (Plaňava, 2000).

Ještě před desítkami lety žena měla na starost domácnost, rodinu a výchovu dětí a muž se staral o vydělávání peněz. Dnes již nejsou oblasti kompetencí tak jasně rozděleny (Karsten, 2006).

Většina lidí klade velký důraz na rodinné hodnoty. Podle mužů a žen patří mezi nejdůležitější vlastnosti partnera dobrý vztah k dětem, zodpovědnost a poctivost, smysl

pro rodinný život a tolerance. Těmto atributům ženy přikládají větší důležitost než muži. I když se muži a ženy shodli v názoru na rodinu a manželství, projevuje se také ale tradiční diferenciací podle pohlaví. Ženy ve svých očekáváních přikládají důležitost úspěšnosti v zaměstnání, dbají na zabezpečení materiálních potřeb rodiny, popř. k jisté společenské prestiži. Muži naopak hodnotí více fyzickou atraktivitu partnerky. Ženy s vyšším vzděláním zaměřují pozornost na intelektuální a vzdělané muže, na osobitost a charisma. Ženy s nižším vzděláním se u muže zaměřují na finance, vzhled a úspěch v zaměstnání. Muži s vyšším vzděláním preferují u své partnerky inteligenci, vysokou školu a osobitost. Muži s nižším vzděláním zdůrazňují dobré finanční a hmotné zabezpečení, úspěch v zaměstnání, osobitost a ctížádostivost. Postoje lidí ve výběru partnera jsou poměrně tradiční. Dobrý vztah k dětem, zodpovědnost a smysl pro rodinný život – to jsou v podstatě tradiční rodinné hodnoty (Vymětalová, in Fialová a kol., 2000).

1.4.2 Představy o manželství

Podle mého mínění mnoho lidí touží po svatbě a manželství. Jen rok od roku se hranice vstupu do manželství čím dál více posunuje výš.

V 80. letech vkročilo do manželství 40% mužů ve věku 23 let a 42 – 44% žen ve věku do 20 let. V letech 1996 – 1997 to dělalo kolem 18% mužů a 12% žen.

Mladší než 18 let se dříve vdávala více než desetina svobodných žen, v poslední době jsou to jen necelá dvě procenta.

Pokles sňatečnosti v 90. letech se vysvětluje hlavně tak, že velká část mladých lidí odložila vstup do manželství na pozdější dobu. Čekají, až se vytvoří například lepší bytové podmínky nebo až ukončí vzdělání a vybudují postavení v zaměstnání (Fialová a kol., 2000).

K 31. 12. 2009 převládali v populaci ČR lidé do věku 29 let, kteří ještě nevstoupili do manželství. Ve věku 30 – 34 let byla už jen čtvrtina žen svobodných a podíl svobodných stejně starých mužů byl téměř dvojnásobný.

V případě žen dosahují nadpoloviční většinu vdané poprvé ve věku 29 let. Ženatí muži získávají nadpoloviční většinu ve věku 35 – 39 let.

Do 69 let věku žije v manželství nadpoloviční většina žen a věk 90 – 94 let je první věkovou kategorií, kdy podíl ženatých mužů klesne pod 50% (ČSÚ, 2011).

90% mladých a svobodných lidí chce do manželství vstoupit v případě, až si život s partnerem vyzkouší. Impulzem, proč se rozhodnou vstoupit do manželství, je těhotenství ženy nebo rozhodnutí mít dítě.

Lidé přistupují k manželství z následujících hledisek: praktického a emocionálního.

Praktické hledisko hodnotí manželství jako instituci, jež znamená finanční jistotu a právní záruky majetkových vztahů a jejíž podstatnou úlohou je zabezpečit děti a zajistit jim bezproblémový vývoj. Emocionální hledisko se dívá na manželství jako instituci, která naplňuje citové potřeby člověka.

Lidé zvažují při vstupu do manželství obě hlediska. Pro ženy hraje emocionální faktor větší roli než pro muže. Ekonomické výhody manželství zůstávají stále pro většinu lidí důležité, považují finanční jistotu a právní záruky majetkových vztahů za hlavní výhodu manželství. Většina mladých lidí do manželství vstoupit chce, ale nejsou připraveni na to, že budou muset také něco obětovat. Jsou nepřipraveni a příliš idealističtí. Převážná část mužů považuje manželství za omezení svobody. Zatímco pracující ženy si myslí, že manželství omezuje, tak ženy s vyšším vzděláním si myslí opak (Hamplová, in Fialová a kol., 2000).

1.4.3 Role partnerů v manželství

Co se týče domácích prací, tak manželky tráví více času těmito činnostmi, a to až pětkrát více než manželé. Dříve bylo běžné, že žena se starala o domácnost a muž finančně zajišťoval rodinu. Dnes se takové uspořádání týká jen malého počtu párů. Manžel má snahu ženě pomoci s domácími pracemi, nýbrž i v těch párech, kde jsou zaměstnaní oba partneři, panuje mezi muži a ženami přesvědčení, že domácí práce jsou prací „ženskou“, ať už jsou na čas ženy kladeny jakékoli další nároky. Ženy většinou zastanou každodenní činnosti, jako je úklid a vaření. Muži zastávají méně pravidelné a méně se opakující činnosti. Ženy většinou pracují pod časovým tlakem, zatímco muži se rozhodují, kdy své domácí práce udělají. V raných fázích manželství se mnoho párů snaží o rovnější dělbu práce, avšak poté co se stanou rodiči, zjistí, že jejich snaha o rovné rozdělení domácích prací se zhroutí (Renzetti, 2003).

1.5 Nesezdané soužití

„Nesezdané soužití je forma soužití dvou jedinců opačného pohlaví, kteří žijí ve svazku podobném manželství“ (Rabušic, 2001, s. 193).

Nesezdané soužití mladí lidé berou spíše jako přechodný stav „chození“ před vstupem do manželství a celoživotní nesezdané soužití nepředstavuje příliš rozšířený ideál. Výhodu takového soužití vidí většina lidí ve snadném rozchodu (Fialová a kol., 2000).

Téměř 70% mladých a svobodných lidí považuje nesezdané soužití za vhodný předstupeň manželství, za manželství na zkoušku a zhruba jen desetina z nich se domnívá, že by se svým partnerem ve volném svazku žila trvale. Trvalý neformální svazek preferují spíše muži než ženy, zatímco pro dočasné nesezdané soužití se vyslovilo více žen, 71% žen a 68% mužů. Z průzkumu vyplývá, že 84% lidí žijících v nesezdaném soužití má v úmyslu se svým partnerem v budoucnu uzavřít sňatek. Důvody, proč dále zůstávají lidé v nesezdaném soužití, jsou nedostatečné příjmy, špatné bytové podmínky a studium (Vymětalová, in Fialová a kol., 2000).

Rabušic (2001) mluví o čtyřech základních podobách nesezdaného soužití:

- Soužití porozvodové

Jedná se o soužití lidí, kteří mají za sebou rozvod a nemíní většinou uzavírat nový sňatek.

- Soužití snoubenecké

Typ soužití, který se po určité době mění v manželský svazek.

- Soužití dočasné

Může nastat v případě dvou mladých lidí, kteří začínají se svým sexuálním životem a ještě nepřemýšlí o sňatku. Nebo může vznikat po rozvodu, kdy rozvedený člověk nepomýšlí na nové manželství, ale zároveň nechce žít sám. Soužití dočasné může skončit manželstvím nebo krachem vztahu.

- Soužití namísto manželství

Relativně stálé soužití. Partneři do budoucna neplánují sňatek.

První česká data o nesezdaném soužití pochází z devadesátých let, kdy se v letech 1985 – 1986 prováděl průzkum mezi snoubenci, kteří v té době uzavírali sňatek. Výzkum byl proveden znovu v letech 1990 – 1991 a právě v této době vzrostl počet párů, které spolu před uzavřením sňatku žily, o 2%, z 46% na 48% (Rabušic, 2001).

U nás většina obyvatel žijících v nesezdaném soužití je starší než 35 let. Na rozdíl od západních zemí žijí v České republice v nesezdaném soužití spíše starší lidé. V roce

2001 žilo v nesezdaném soužití ve věkové kategorii 20 – 24 let 8% mužů a 14% žen, ve věkové kategorii 25 - 34 let to činilo 27% mužů a stejně tak i žen, podíl lidí žijících v nesezdaném soužití se ve věkové kategorii 35 – 44 let nepatrně snížil, dělá to 21% mužů a 19% žen,

ale v roce 1991 to dělalo 31% mužů a 30 žen, což je velký rozdíl. A ve věkové kategorii 45 a více let žilo v nesezdaném soužití 22% mužů a 20% žen.

Můžeme tedy říct, že došlo mezi lety 1991 a 2001 k částečnému omlazení obyvatel žijících v nesezdaném soužití. V roce 2001 nejčastěji nesezdaně žili muž i žena, kteří byli oba rozvedení nebo ovdovělí a činilo to 46%. Největší zastoupení v nesezdaných soužitích měli v roce 2001 se středním vzděláním bez maturity, 3,3% obyvatel. (Černá, 2005).

1.6 Registrované partnerství

Naše země patří k dalším zemím, která uzákonila soužití osob stejného pohlaví. Podle § 1 zákona č. 115/2006 Sb. je registrované partnerství: „trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem“ (Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství).

Zákon o registrovaném partnerství vstoupil v platnost 1. července 2006. K 31. 12. 2010 uzavřelo registrované partnerství 1111 párů, z toho 786 mužských a 325 ženských. U 116 registrovaných partnerství byl jedním z partnerů cizinec nebo cizinka, nejčastěji pocházeli ze Slovenska, ale také z Itálie, Norska, Ruska či USA. 66 partnerství se dohodlo na zrušení na základě soudního rozhodnutí, z toho 31 gay a 35 lesbických párů. Ale i tak můžeme tvrdit, že jde o pouhý zlomek z celkového počtu registrovaných partnerství. Z loňského průzkumu vyplývá, že široká veřejnost podporuje uzákonění svazku osob stejného pohlaví. V minulých letech se debatovalo o možnosti adopce dětí stejnopohlavními páry, ale dnes otázka adopce ustoupila do pozadí (Šlehofer, 2011).

2 PARTNERSKÉ KRIZE

V současné době prožívá velké množství manželství a rodin partnerskou krizi. Dle mého názoru nevěra zřejmě není správná věc, ale poměrně často vyskytující se v mnoha partnerských vztazích, proto jsem zařadila kapitolu o nevěře. Také se zmíním o interrupci, i když to není klasická partnerská krize. Existují případy, kdy žena neplánuje rodinu, a přesto nechtěně otěhotní, pak se může rozhodnout podstoupit interrupci. A dále se také zmíním o rozvodovosti.

2.1 Nevěra

Člověk není jedinec monogamní. Rozhodně může žít monogamně, ale když má příležitost k opaku, žádá to určitou kázeň a schopnost říci ne. Nemůžeme ztotožňovat věrnost partnera a kvalitu člověka, ať už se jedná o podvádějícího či podváděného. Ze skutečnosti, že je nám někdo nevěrný, neplyne ani jeho ani naše méněcennost. Tak jako ze skutečnosti, že je nám někdo věrný, nevyplývá samo o sobě, že je to hodnotný člověk. Lidé se obvykle nerozvádějí kvůli nevěře, ale kvůli tomu, co se dostavilo po jejím objevení. Stoupenci takřka filozofického přístupu vidí nevěru jako formu volání SOS. Ptají se sami sebe, čím partnerovi ublížili, co na sobě nebo na vztahu mají obměnit, aby protějšek neměl potřebu hledat jinde. Dominantně direktivní přístup volí radikálnější postup. Buď partner ukončí vztah anebo odejde (Novák, Drinocká, 2006).

V našich podmínkách připouští prožitek nevěry alespoň jednou za manželství asi dvě třetiny mužů a polovina žen. Vzorce sexuálního chování v podmínkách ČR zřetelně nezměnila ani nebezpečí spojená s AIDS (Novák, 2006).

Je několik více či méně vědeckých experimentů o zdůvodnění tohoto jevu. Nejslavnější je zřejmě mužská teorie tzv. sobeckého genu. Zachování vlastní genetické informace je pravděpodobnější, když učiníme více pokusů a s více pokusnými osobami (Šamánková, Novák, 2007).

2.2 Interrupce

Od roku 1957, kdy bylo legalizováno umělé přerušování těhotenství, došlo v České republice zhruba ke třem milionům nechtěných otěhotnění, po kterých se žena porození dítěte vzdala (Možný, 2002).

„Miniinterrupce je umělé ukončení těhotenství prováděné vakuovou aspirací. Provádí se v raném stádiu těhotenství, tj. do sedmého týdne u prvorodičky a do osmého týdne u druhorodičky“ (Rychtaříková, Kuchařová, 2008, s. 20).

„Jiné legální umělé přerušení těhotenství jinou metodou než miniinterrupcí do 12. týdne, u zdravotních důvodů do 24. týdne těhotenství“ (Rychtaříková, Kuchařová, 2008, s. 20).

2.3 Rozvodovost

Tuto kapitolu jsem zařadila z toho důvodu, že se v naší společnosti vyskytuje čím dál více rozpadajících manželství a rozvod se tak stal běžnou věcí. V současné době se málokdo pozastaví nad tím, že děti žijí jen s jedním rodičem. Dle mého názoru je rozvod rodičů pro děti velmi traumatizující, ale na druhou stranu také někdy osvobozující.

„Rozvod je právní akt ukončující manželství žijících osob. Většinou jde o důsledek faktického rozpadu manželského vztahu“ (Jandourek, 2001, s. 209).

V dnešní době je vysoká rozvodovost. Nejobvyklejší je délka trvání manželství ukončeného rozvodem zhruba tři až šest let. Děti rozvedených rodičů mají o něco zvýšenou pravděpodobnost vlastního rozvodu, je to ale ovlivněno věkem rodičů, kdy se rozvedli, a také pohlavím dítěte (Možný, 2006).

Dle Matějčka, Dytrycha (1994) můžeme z teoretického hlediska hovořit o třech stádiích rozpadu rodiny:

- Manželský (rodinný) nesoulad

Vzniká z rozporů, ve kterých se prokazuje snížená schopnost partnerů najít přijatelné kompromisy a řešit neshody. Tento manželský nesoulad je docela běžný a nebývá nikým diagnostikován.

- Manželský (rodinný) rozvrat

Jedná se již o vážnější postižení některé ze základních rodinných funkcí (emoční, ekonomické, výchovné). Tento rozvrat může být akutní nebo dlouhodobý.

- Rozvod

Rozvod je formálně právním ukončením manželského vztahu dvou lidí. Na rozdíl od rozvratu je rozvod deklarován, je podán návrh na rozvod, proběhne rozvodové řízení a do děje vstupují úřední instituce.

Nepříznivá situace rozvodovosti u nás je způsobena mnoha specifickými faktory. Od 60. let až do začátku 90. let to byl v první řadě nízký sňatkový věk a vysoká intenzita sňatečnosti. Velkou roli sehrával také nedostatek bytů pro mladé manžele, který měl často za následek nevyhovující nechtěné soužití s rodiči jednoho z manželů. Výchova dětí byla z důvodu časně plodnosti naplňována v relativně nízkém věku, a tak manželé mohli případnou následnou manželskou krizi snadněji řešit rozvodem. Důležitou roli v růstu počtu rozvodů sehrála také vysoká úroveň zaměstnanosti žen a tím pádem relativní ekonomická nezávislost. V roce 1989 bylo z celkového počtu rozvedených 49% mužů a 59% žen ve věku do 35 let. V roce 2003 to tvořilo 36,8 % a 48,4 % žen. Změna byla zapříčiněna především poklesem rozvedených do 25 let, což odpovídá významnému poklesu sňatečnosti v této věkové kategorii v 90. letech. Procento rozvedených mužů i žen ve věkové kategorii 35 - 44 let zůstal bez výraznějších změn. Naopak se zvýšilo procento rozvedených mužů ve vyšších věkových kategoriích. V roce 1989 ve věku 45 - 49 let bylo 8,7 % rozvedených mužů, v roce 2003 to činilo už 13,4 %. Podíl rozvedených mužů starších 50 let byl 8,4 % v roce 1989 a 15,4 % v roce 2003. U žen je to podobné, nýbrž podíly jsou nižší. Ve věku 45 - 49 let se zvýšilo procento rozvádějících se žen z 6,1 % (v roce 1989) na 10,4 % (v roce 2003) a u věkové kategorie starších 50let ze 4,8 % na 9,9 %. V současné době rozvádějící se páry uvádí jako důvody rozvratu svého manželství povahové, názorové a zájmové rozdíly (Šťastná, 2005).

3 SVĚDKOVÉ JEHOVOVI

Svědkové Jehovovi jsou známí jsou misijní činností, postávají také na ulici s časopisy Strážná věž a navštěvují nás v našich domovech. V této kapitole je popsána zejména historie Svědků Jehovových, jejich učení, specifika, zákazy a osobní život.

3.1 Nová náboženská hnutí

Pojem „nová náboženská hnutí“ se objevil v literatuře v 70. letech jako nástroj pro označení některých kontroverzních hnutí té doby. Zejména šlo o skupiny, které získaly prostřednictvím masmédií největší pozornost veřejnosti – tedy Boží děti, hnutí Haré Kršna, atd. Pojem „nová náboženská hnutí“ se používá v odborné literatuře nejvíce, avšak se také uplatňuje obecnější pojem „nová religiozita“, která zachycuje i nové posuny v tradičních církvích (Lužný, 1997).

Rozdíl mezi novým náboženským hnutím a zavedenou církví je ten, že se po členech nových náboženských hnutí vyžaduje více času a závazků, než jak po členech zavedené církve. O některých se ví, že používají techniku tzv. bombardování láskou, aby si získali absolutní věrnost jedince (Giddens, 1999).

3.2 Znaky sektářství

Ve společnosti panují různé postoje na to, co je a co není sekta. Dle mého názoru mnozí lidé vnímají sektu jako něco záporného a nebezpečného. Pokud řekneme slovo „sekta“, lidem se vzápětí vybaví Svědkové Jehovovi.

Velké rozpaky pak vzbuzuje fakt, že jsou registrovanou náboženskou společností, s oprávněním k výkonu zvláštních práv podle zákona o církvích a náboženských společnostech č. 3/2002 Sb., podobně jako tradiční církve. Lidé si často kladou otázku, zda jsou Svědkové Jehovovi sektou nebo církví a jsou pak zmateni, když se jim dostane odpovědi, že nejsou ani sekta, ani církve (Štampach, 2008).

A co znamená pojem sekta? „Sekta je typ náboženské organizace chápající samu sebe jako společenství vyvolených, kteří uskutečňují pravou víru a praxi, a rezignují proto na univerzalitu“ (Jandourek, 2001, s. 212).

Dle Enrotha (1995) můžeme očekávat devět charakteristických znaků, které jsou společné pro většinu sekt:

- Autoritářský

Prvořadým rozměrem všech sektářských organizací je panovačné vedení. V každé takové organizaci je vůdce, který je středem skupiny a který vyžaduje naprostou věrnost. Vůdce má autoritu a ostatní členové přijímají jeho výklady bez nějakých pochybností.

- Opoziční

Vyznání, praxe i hodnoty stojí v protikladu k vyznáním, praxi a hodnotám kultury, která převládá.

- Výlučný

Dalším rysem je výlučnost. Daná organizace je ta jediná, která má pravdu, tudíž opuštěním skupiny člověk ohrožuje vlastní spasení.

- Zákonický

Autokratické skupiny, které jsou přísně strukturovány, fungují v zákonickém rámci, který řídí duchovní záležitosti a drobnosti každodenního života. Ve skupině musí dodržovat mnoho pravidel a zásad.

- Subjektivní

Sektářské skupiny kladou velký důraz na zkušenost, pocity a emoce.

- Pocit pronásledování

Pocit pronásledování je jedním z charakteristických rysů nových náboženských hnutí. Jejich literatura, veřejná prohlášení i interní školení prohlašují, že hlavní křesťanský proud, vláda a média si je vybrali určitým způsobem za terč pronásledování.

- Důraz na sankce

Sekty vyžadují po svých členech, aby se přizpůsobili zavedeným praktikám, a proti vzpurným členům uplatňují sankce. Ti, kteří nejsou plně oddaní a neřídí se pravidly, jsou potrestáni, formálně vyloučeni nebo požádáni, aby odešli ze skupiny.

- Esoterický

Sekty jsou plně tajnůstkaření a utajování.

- Protikněžský

Sekty se většinou skládají z laiků. Sekty si neplatí duchovenstvo ani profesionální náboženské funkcionáře jako tradiční skupiny, ale to neznamená, že nemají duchovní hierarchie. Nepořádají většinou své obřady v takových budovách, které jsou spojené s tradičním náboženstvím. Schází se ve shromažďovacích domech, sálech, apod.

3.3 Historie Svědků Jehovových

Počátky náboženské společnosti Svědků Jehovových jsou spojeny se životem a učením prvních vůdců a prezidentů. Prvním byl Charles Taze Russell. Narodil se 1852 v Pittsburghu. Russell se zajímal o adventismus a v Pittsburghu začal kolem sebe shromažďovat studijní skupinu. Víra Russellovy skupiny se od víry adventistů lišila v jednom ale velmi důležitém bodě: druhý příchod Ježíše nebude fyzický, ale spíše duchovní a neviditelný. Russell začal v roce 1879 vydávat časopis *Siónská strážní věž* a zvěstovatel přítomnosti Kristovy. Roku 1881 založil Traktátní společnost *Siónská strážná věž* a následně se stal jejím ředitelem. Russell předpovídal datum Kristova návratu v roce 1874, nic se nestalo, a tak čas prodloužil do roku 1878. Po dalším zklamání, Russell začal učit, že Kristus se v roce 1874 neviditelně vrátil a vyvolení budou vzati do nebe v roce 1914 (Partridge, 2006).

Toto poselství se nesplnilo a vyvolalo to zklamání, stejně tak jako Russellova smrt a hnutí se téměř rozpadlo. Russellovým nástupcem se stal Joseph Franklin Rutherford. Posunul předpověď Kristova návratu na rok 1925. Hnutí se v tomto roce stmelilo, také díky negativnímu vztahu ke křesťanským církvím a roku 1931 dal skupině nový název – „Svědkové Jehovovi“. Rozhodování o věcech Svědků převzal tzv. vedoucí sbor, který má sídlo v ústředí organizace v newyorském Brooklynu (Vojtíšek, 2004).

Dalším nástupcem se stal Nathan Knorr. Pod jeho předsednictvím vyšel v roce 1961 překlad Bible, pojmenovaný *Překlad nového světa Svatých Písem*. Největším zklamání jeho vlády byl neúspěch předpovědi, že konec světa nastane v roce 1975 (Partridge, 2006).

3.3.1 Společnost v ČR

Stopy nepřilíš velkého působení badatelů Bible u nás najdeme již před rokem 1914 v souvislosti s hlásáním katastrofických předpovědí. Pravidelná shromáždění v českých zemích se konala od roku 1916 a v roce 1923 bylo v Mostě ustanoveno sdružení vážných badatelů Bible. Antonín Gleissner vedl toto sdružení a pod jeho vedením se rozšířila

působnost i do Brna a Prahy. Po 2. světové válce počet Svědků Jehovových u nás překročil hranici dva tisíce. Po převratu v roce 1948 měla být celá organizace zlikvidována: hlavní představitelé byli zatčeni a vězněni, konaly se domovní prohlídky a také literatura byla zabavována. Společnosti se ovšem podařilo přejít do ilegality. Postupem času se komunistická vláda se Svědky Jehovovi smířila. Sice stále nezískali státní uznání a jejich činnost byla legální, ale státní orgány je trpěly výměnou za poskytování informací (Vojtíšek, 2004).

„Status registrované náboženské společnosti získala odbočka v ČR roku 1993 pod jménem Náboženská společnost Svědkové Jehovovi“ (Vojtíšek, 2004, s. 99).

3.4 Učení a specifika

Základem učení Svědků Jehovových je protestantismus s viditelnými prvky probuzenecké tradice. Charakterizuje ho biblický fundamentalismus zdůrazňující odlišnost od křesťanských církví. Svědkové Jehovovy věří v jednoho Boha, jehož nazývají Jehova. Odmítají víru v Boží Trojici. Charakteristická je víra ve dvojí „stádo“ spasených - 144 tisíc Svědků vládne z nebe a „velký zástup“ Svědků žije pod touto vládou. K tomuto stavu měly vést pohromy, které byly častokrát očekávány, ale až v posledních letech je organizace přestala předpovídat (Vojtíšek, 2004).

Vedoucí sbor stojí v čele Svědků Jehovových a skládá se z 11 mužů a prezidenta. Tento model je označován jako teokratický. Sbor rozhoduje o všech věcech, které se týkají učení a prezentace na veřejnosti. Dohlíží také na vydávání knih a hlavně na Strážné věže. Působnost Svědků Jehovových je ve více než 230 zemích. Cílem Svědků je putování od domu k domu a sdílet svou víru, a také dodávat domácnostem Strážnou věž, tito lidé se nazývají zvěstovatelé. Hodně z nich takto tráví 10 hodin měsíčně (Partridge, 2006).

3.5 Zákazy

Svědkové Jehovovi jsou nejvíce známí mezi lidmi kvůli svým zákazům.

Neslaví také narozeniny, křesťanské svátky jako jsou Vánoce, Velikonoce ani takové svátky, jako je Nový rok, První máj nebo Den matek, z důvodu možného spojení těchto svátků s „pohanskými bohy“.

Avšak méně známý je důraz je na rodinný život a kázeň (Partridge, 2006).

Slaví pouze jednou za rok tzv. nisan, tj. čtrnáctý den židovského měsíce nisanu, což znamená připomínku biblického výročí Kristovy smrti. Vedle toho provádějí dávný způsob křtu ponořením celého těla do vody.

Do doby, než žádali o registraci, měli také odmítavý postoj k transfuzi krve a odpor vůči jakékoli manipulaci s krví. Odmítavý postoj k transfuzi nadále trvá, protože Svědkové jsou hluboce věřící lidé, kteří jsou přesvědčeni o tom, že transfuze není dovolena, a to na základě jejich biblických příkazů. Ve svých dokladech nosí vyjádření s textem, že nechtějí v žádném případě přijímat krevní transfuze, a to ani v případech, kdy by to lékaři považovali za nezbytné k udržení života. Podle Svědků mají sami právo rozhodovat o svém životě a o dětech mají právo rozhodovat rodiče, ne lékaři. Situaci lékařům zkomplikovala Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny, platná u nás od 1. 10. 2001 (Pokorný, Blažek, Telcová, 2002).

Jehova žádá, aby se Svědkové Jehovovi zdržovali krve, nesmí přijímat do těla vlastní ani cizí krev. Práví křesťané tedy krev nepřijímají. Mohou přijímat například jen infuze bezkrevních přípravků (Watchtower, 1996 [online]).

„V kap. 2 – Souhlas je článek 5 – obecné pravidlo, uvedeno: Jakýkoliv zákrok v oblasti péče o zdraví je možno provést pouze za podmínky, že k němu dotčená osoba poskytla svobodný a informovaný souhlas...Dotčená osoba může kdykoli svobodně svůj souhlas odvolat. V článku 6 je bod 3 – Jestliže nezletilá osoba není podle zákona způsobilá k udělení souhlasu se zákrokem, nemůže být zákrok proveden bez svolení jejího zákonného zástupce“ (Pokorný, Blažek, Telcová, 2002, s. 52).

Doktoři za takovou situaci hodlají odmítnout odpovědnost. Svědkové Jehovovi dále nevykonávají vojenskou službu, jsou proti používání střelných zbraní, také proti účasti na volbách a mají odmítavý postoj k podílení se na jakékoliv činnosti v politické sféře (Pokorný, Blažek, Telcová, 2002).

Jsou také známi svým vyhraněným stanoviskem ke svým „zrádcům“ – k těm, kteří z jakéhokoli důvodu odešli od Svědků Jehovových. Humpl (In Pokorný, Blažek, Telcová, 2002) provedl výzkum a rozdělil je do následujících kategorií:

Pozitivisté – na své členství vzpomínají kladně, považují je za obohacující a výhodné. Se svou prvotní skupinou jsou nadále nepřímo spojeni.

Pomahači – poukazují na nedostatky uvnitř skupiny. Organizují přednášky, zakládají webové stránky. Svědky jsou považováni za vypočítavé odpadlíky, přičemž jejich cílem je škodit.

Nevšímači – nezajímají se o skupinu, snaží se zapomenout a zároveň neudrží kontakty se současnými členy.

Odpůrci – aktivně vystupují proti organizaci, píšou jí a úřadům protestní dopisy. Cítí se bezmocní a zrazení. Organizace o těchto odpadlících tvrdí, že jsou pod vlivem ďábla.

3.6 Život Svědků Jehovových

Život Svědků Jehovových má mnoho specifik, a tak jsem se rozhodla zařadit tuto kapitolu a objasnit, co jim Bible nařizuje v otázkách manželství a rodiny.

3.6.1 Manželství

Bůh Jehova si představuje manželství jako posvátné uspořádání mezi mužem a ženou tím, že si jeden druhého váží (Watchtower, 2006 [online]).

Ve spokojeném manželství jsou pro muže a ženy potřeby partnera důležitější než vlastní potřeby, majetek, práce, přátelé i ostatní příbuzní. Manželé tráví spolu co nejvíce volného času a samozřejmě také s dětmi. Oba pro rodinu něco obětují. Bible klade obzvláště na rodinu velký důraz (Watchtower, 2010 [online]).

Muž je hlavou své manželky, což znamená, že žena by se měla podříditi svému muži. Muž se ujímá vedení v rodině a žena se jeho vedení podřizuje. Avšak manžel je podřízen Bohu a Kristu. Muž má odpovědnost za rozhodnutí v rodině, a to v rámci autority, kterou dostal od Boha, ale neznamená to, že by žena žila ve stínu svého muže. Bible přikazuje muži, aby více dbal o blaho své ženy, než o svoje blaho. Podle Svědků Jehovových je Původce manželství Jehova, tudíž má právo určovat zásady pro manželské uspořádání a nejlépe ví, co vede ke spokojenému manželství (Watchtower, 2009 [online]).

3.6.2 Rodina

Bible nenařizuje křesťanům mít děti. Každý manželský pár se musí rozhodnout sám, jestli chce mít děti, anebo nechce. Také se musí sami rozhodnout, kolik dětí budou mít a kdy. Plánované rodičovství Bible neodsuzuje. Je každého věc, jestli se rozhodně využít

antikoncepci, která nevyvolává potrat. Pokud se manželé rozhodnou zabránit početí pomocí antikoncepce, je to čistě jejich osobní věc (Watchtower, 2008 [online]).

3.6.3 Odmítání oslav Velikonoc a Vánoc

Podle Svědků Jehovových se Ježíš nenarodil 25. prosince, ale narodil se zhruba 1. října. Svědkové tvrdí, že Ježíš nikdy nepřikázal křesťanům, aby slavili jeho narozeniny, pouze aby si připomínali památku na jeho smrt. Vánoční a velikonoční zvyky pochází ze starověkých falešných náboženství (Watchtower, 2006 [online]).

3.6.4 Rozvod

Když se zrodí problémy, lidé, kteří si svého manželství váží, nespěchají s rozvodem. Bible povoluje rozvod v jediném případě a to je nevěra jednoho z partnerů. V případě, že se manželé rozhodnou se rozvést bez biblického důvodu, znevažují tím manželské uspořádání. Proto pokud je někdo rozveden bez biblického důvodu, není volný pro nový sňatek a pokud Svědek, který není volný pro nový sňatek, se i přesto ožení, je vyloučen z náboženské organizace Svědkové Jehovovi (Watchtower, 2006 [online]).

3.6.5 Manželství osob stejného pohlaví

Bible říká, že manželství by mělo být jen mezi mužem a ženou. Podle Svědků Bůh jasně říká, že homosexuální chování neschvaluje. Svědkové Jehovovi vylučují homosexuální svazky (Watchtower, 2008 [online]).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘÍPRAVA VÝZKUMU

V praktické části představím projekt mého výzkumu. Do projektu jsem vstupovala jako začátečník bez předchozích praktických zkušeností.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem bakalářské práce je zjistit názory a postoje příslušníků náboženské skupiny Svědkové Jehovovi na rodinu a manželství.

I když se Svědkové Jehovovi hlásí ke křesťanské víře, tak se přece jen v otázkách rodiny a manželství liší. Chtěla bych zjistit, jaké mají názory a postoje členové Svědků Jehovových na rodinu a manželství a jak by řešili partnerské krize. A jak dalece jsou ovlivňováni svou vírou. Ačkoliv se o rodině, manželství a partnerských krizích napsalo hodně, našla jsem pouze minimum autorů, kteří by takhle témata vztáhli na tak specifickou skupinu, jako jsou Svědkové Jehovovi.

4.2 Výzkumný problém

Výzkumný problém zní:

Zmapování názorů a postojů příslušníků náboženské skupiny Svědkové Jehovovi na rodinu a manželství a na řešení krizí v souvislosti s těmito pojmy.

4.3 Dílčí výzkumné problémy

Jaké jsou názory a postoje příslušníků náboženské skupiny Svědkové Jehovovi na rodičovství?

Jaký postoj zaujímají ženy a muži z řad Svědků Jehovových k manželství?

Jaký postoj zaujímají členové Svědků Jehovových k partnerským krizím?

4.4 Druh výzkumu

Zvolila jsem kvalitativní výzkum, protože na jednu stranu tak získám mnoho detailnějších informací a na druhou stranu bych nesehnala dostatečné množství respondentů pro dotazníkovou metodu. Dle Strausse a Corbinové (In Švaříček, Šed'ová a kol., 2007, s. 24) se metody kvalitativního přístupu „...užívají k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou

jevů, o nichž toho moc nevíme. Mohou být také použity k získání nových a neotřelých názorů na jevy, o nichž už něco víme.“

4.5 Výzkumná metoda

Pro svůj výzkum jsem zvolila metodu rozhovoru, a to polostrukturovaného s otevřenými otázkami. Měla jsem předem připravené základní otázky, které se podle potřeby měnily nebo doplňovaly.

Základní otázky v polostrukturovaném rozhovoru byly rozděleny na úvodní a hlavní otázky (Švaříček, Sedřová a kol., 2007).

V případě, že respondent nerozuměl otázce, vysvětlila jsem, jak byla otázka myšlena. Rozhovory jsem se souhlasem respondentů zaznamenávala na diktafon, tedy rozhovor byl uložen jako auditivní záznam.

Zvukový záznam má mnoho výhod. Zachytí sílu hlasu, délku pomlky a další jiné zvuky. Tyto kvality metoda tužka – papír nezachytí (Miovský, 2006).

4.5.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Vzhledem k tomu, že u nás není mnoho Svědků Jehovových, bylo obtížné najít vhodné respondenty. Proto se mého výzkumu zúčastnilo jen 5 členů náboženské skupiny Svědků Jehovových. Výzkumný vzorek jsem dále zúžila na ženy a muže ve věku 25 – 35 let z Jihomoravského kraje. Mezi respondenty byly zastoupeny více ženy než muži. Kritériem bylo, aby respondenti byli ve svazku manželském a byli rodiči. Výzkumný vzorek jsem zvolila tedy záměrně. Rozhovor s respondenty jsem prováděla v období leden – březen 2011.

4.5.2 Charakteristika respondentů

Respondenti si přáli, aby zůstali v anonymitě, proto jsou jména záměrně změněna.

Respondent č. 1:

Paní Ivana (33 let), vdávala se v 25 letech, má 2 děti, byla vychovávána jako katolička, a až díky manželovi se stala členkou Svědků Jehovových.

Respondent č. 2:

Paní Jana (30let), vdávala se v 24 letech, má 2 děti, členkou Svědků Jehovových se stala, když si s manželem právě o nich četli články a jejich učení se jim zalíbilo.

Respondent č. 3:

Paní Helena (34let), vdávala se v 27 letech, má 1 syna, rodiče ji vedli k víře Svědků Jehovových.

Respondent č. 4:

Paní Monika (28 let), vdávala se v 22 letech, má 1 dceru, k víře Svědků Jehovových ji vedli rodiče.

Respondent č. 5:

Pan Jaromír (30 let), ženil se ve 25 letech, má 1 syna, k víře Svědků Jehovových byl veden rodiči.

Tabulka 1 – Seznámení s respondenty

Respondent (pseudonym)	Pohlaví	Věk	Rodinný stav	Počet dětí	Vzdělání
Ivana	žena	33	vdaná	2	středoškolské
Jana	žena	30	vdaná	2	středoškolské
Helena	žena	34	vdaná	1	středoškolské
Monika	žena	28	vdaná	1	vysokoškolské
Jaromír	muž	30	ženatý	1	středoškolské

4.6 Příprava a realizace rozhovoru

Předem jsem se s respondenty domluvila, jestli jsou ochotní mi poskytnout rozhovor. Nebylo jednoduché najít potřebný vzorek respondentů. S respondenty probíhaly

rozhovory ve dvou případech v klidné kavárně a ve třech případech venku. Rozhovory trvaly v rozmezí 20 – 30 minut. I když byli respondenti milí, nebyli moc sdílní a bylo zřejmé, že jim to není moc příjemné.

Na úvod jsem respondenty seznámila s tématem mé bakalářské práce a výzkumným problémem. Všichni respondenti měli podmínku, aby zůstali v anonymitě, proto uvádím pseudonymy.

Otázky do polostrukturovaného rozhovoru jsem volila otevřené. Na začátku jsem zjišťovala informace o respondentech, zajímal mě věk, rodinný stav, počet dětí a vzdělání. Poté jsem přešla na hlavní otázky, které jsem měla rozdělené do 4 okruhů:

- Manželství
- Rodičovství
- Partnerské krize
- Výchova dětí

Na závěr rozhovoru jsem respondentovi poděkovala za ochotu a čas mi poskytnout odpovědi na mé otázky.

4.7 Způsob zpracování dat

Při zpracování dat jsem postupovala následovně:

- Transkripce dat

Rozhovory jsem zaznamenávala na diktafon a získaná data jsem přepsala do písemné podoby. Provedla jsem tzv. transkripci dat. Přepsané rozhovory jsem si důkladně přečetla, abych měla co největší přehled o získaných odpovědích respondentů.

- Analýza dat

Analýza rozhovorů proběhla technikou otevřeného kódování.

Nejdříve jsem jednotlivé pojmy a věty ručně kódovala a pak jednotlivé kódy rozdělila do kategorií. Tak vzniklo 5 základních kategorií, kterým jsem přiřadila vhodné názvy.

Vzniklé kategorie:

- Výběr partnera
- Manželství
- Život s dětmi

- Partnerské krize
- Výchova dětí párem stejného pohlaví

4.8 Vyhodnocení výzkumného rozhovoru

Výběr partnera:

Výběr partnera respondentů je do značné míry ovlivněn vírou náboženské společnosti Svědků Jehovových.

Jana se s manželem zná od střední školy. *„Jednou jsme četli články právě o Svědcích Jehovových a nám se to zalíbilo, tak jsme se stali taky členy Svědků Jehovových.“* Ale rodiče s výběrem nesouhlasili a přestali se s Janou bavit a stýkat, dokud nepatřili mezi Svědky, rodiče měli manžela rádi. Překvapila mě věta Jany, že by si manžela vzala, i kdyby rodiče s výběrem nesouhlasili, očekávala jsem, že bude ctít názor rodičů a poslechne je.

Jana se vyjádřila o pozitivních vlastnostech manžela: *„Je hodný, pozorný, chytrý a má hezký vztah k dětem.“*

Pro Janu je také důležité partnerovo stejné náboženské vyznání, partnera s jiným vyznáním by nechtěla. *„Víra Svědků Jehovových je ta pravá.“*

Ivana potkala ve 20 letech svého manžela, který byl členem Svědků Jehovových, a tak se Ivana stala také jejich členkou. Zprvu s jejím výběrem rodiče nesouhlasili, ale dobrý vztah s rodiči si udržela. *„Manžela jsem si vzala ve 26 letech, takže za tu dobu 6 let jsme se poznali velmi dobře a za tu dlouhou dobu jsem neshledala žádné negativní vlastnosti.“* Ivana přiznává, že i když jsou rodiče zkušenější a v životě toho zažili více, tak by si partnera vzala i přes jejich nesouhlas. *„Manžel je velmi inteligentní, hodný, nepije, nekouří a je zodpovědný.“* Ivana si v podstatě vzala muže jiného vyznání, byla vychovávána jako katolička, ale nyní tvrdí: *„Jedině učení Svědků Jehovových je správné.“*

Helena se znala s manželem spoustu let, než se vzali. Byl také vychováván jako Svědek Jehovův. Pro Helenu je důležitá, jak stejná víra partnera, tak vzájemné porozumění si.

Monika se s manželem seznámila na shromáždění Svědků Jehovových. *„Hodně mi záleželo na názoru rodičů. Pokud by s mým výběrem nesouhlasili, tak by mě zajímalo, z jakého důvodu nesouhlasí. Pokud by měli něco proti odůvodněné Bibli, tak bych je poslouchala.“*

Pro Moniku je také důležitá stejná víra manžela. *„Rozdílná víra by nedělala dobrotu a vznikaly by spory.“*

Jaromír, když se seznámil se svou ženou, tak nebyla členkou Svědků Jehovových. „*Rodiče nebyli nadšení, ale když žena začala studovat Bibli a začala se zajímat o tuto víru, tak ji přijali.*“

Jaromír si na své ženě cení to, že je rodinný typ. Také pro Jaromíra je důležité, aby oba dva manželé vyznávali stejnou víru. „*Jinak by vztah nefungoval.*“

Manželství

Pro Janu je manželství důležité. „*Nechtěli jsme, aby se nám děti narodily, aniž bysme nebyli sezdaní.*“ Jana si nedovede představit, že by žili s manželem nesezdaně, ale na druhou stranu proti lidem, kteří tak žijí, nic nemá. „*Je to jejich věc.*“

Pro Ivanu je také manželství důležité. „*Manželství je dar od Boha. Nebyl důvod, proč bych si manžela nevzala. Dnes hodně lidí žije nesezdaně a vychovávají tak děti, a to se mi nelíbí. Je to nezodpovědné.*“

Helena dává přednost manželství, než nesezdanému soužití. „*Nechtěla bych s manželem žít jen tak, jak se říká na hromádce.*“

K nesezdaným párům zaujímá neutrální stanovisko. „*Když to někomu vyhovuje, proč ne, ale já bych tak žít nechtěla. Už jen kvůli dětem.*“

Pro Moniku je manželský svazek také důležitý, nechtěla by s manželem žít bez svatby. A k nesezdaným párům se staví neutrálně. „*Lidé, kteří žijí nesezdaně, mi nevadí.*“

Jaromír považuje manželský svazek také za důležitý. „*Když si dvě osoby rozumí a cítí to tak, nač to odkládat a neoženit se.*“ Manželství upřednostňuje také z hlediska chodu domácnosti.“

K nesezdaným párům podotknul: „*Když se tak rozhodli, je to na nich. Z finančního hlediska je to asi výhodnější. I když se rozcházejí, tak nemusí nic řešit, sbalí si věci a jde. Ale když se rozhodnou stát se rodiči, tak bych volil manželský svazek.*“

Také všichni respondenti uvedli, že muž je hlavou rodiny. Jana dodala: „*když o něčem rozhodujeme, tak vždy to spolu probereme.*“

Ivana se s manželem shodne na každé věci. „*Já mu plně důvěřuji.*“ Ivanin manžel zajišťuje rodinu po finanční stránce a Ivana obstarává domácnost.

Helena řekne také svůj názor na chod domácnosti a rodiny, ale většinou se podřídí manželovi. Helena dodala, že manžel nepomáhá s domácími pracemi. „*Manžel chodí do práce a já se starám o domácnost, tak to máme rozdělené a vyhovuje nám to.*“

Monika uvedla, že její muž má hlavní slovo a je vůdčí typ.

Jaromír sdělil, že on je hlava rodiny. „*Muž by měl také brát na sebe zodpovědnost.*“ Jaromírova žena se stará o domácnost a o syna a Jaromír zabezpečuje rodinu hmotně.

Život s dětmi

Dle Jany je ideální počet 2 děti, možná 3. Více dětí by neutáhli finančně. Do budoucna by chtěla s manželem maximálně ještě 1 dítě, avšak zatím miminko neplánují.

Podle Ivany nejde říct, jaký počet dětí je ideální. Pokud je někdo šťastný bez dětí, je to jeho rozhodnutí. „*Ale mít děti, to je dar od Boha.*“

Helena má 1 syna a chtěli by ještě dceru. Dvě děti, to je podle Heleny ideální počet.

Monika by si přála ještě jedno dítě. „*Vždycky jsem si přála dvě děti.*“

Jaromír se dalšímu dítěti do budoucna nebrání. Ideální jsou podle Jaromíra 2 děti.

Jana sdělila, že jim děti změnili celý život a teď se točí vše kolem nich. Život bez dětí si tak nedovede představit. Na otázku, co by dělala, kdyby nemohla mít děti, nedokázala odpovědět.

Děti obohacují Ivanin život a život je hned pestřejší a veselejší. Život bez dětí si nedovede představit, protože děti posunují vztah o něco dál. Kdyby nemohla mít děti, uvažovala by o adopci nebo pěstounské péči. „*Vždyť děti, to je radost. S manželem bychom museli situaci nějak zvládnout.*“

Helena: „*Děti jsou pro nás to nejdůležitější, co máme.*“ Dle Heleny je potřeba, aby byl člověk vyzrálý na děti, není to o tom, mít za každou cenu děti.

S příchodem dcery na svět dostal Moničin život řád a smysl. „*Vše se teď točí kolem dcery.*“ Kdyby Monika nemohla mít děti, brala by to, jak to je.

Jaromír se synovi věnuje, co nejvíc může, tvrdí, že život je zábavnější. Kdyby Jaromírova žena nemohla mít děti, snažil by se být své ženě oporou.

Na otázku, jak by se postavili ke zdravotně postiženému dítěti, všichni respondenti shodně odpovíděli, že by ho měli stejně rádi, tak jako zdravé dítě.

Každý respondent tráví se svými dětmi co nejvíce času.

Jana si s dětmi nejradši čte pohádky, chodí na procházky a pracují na zahrádce.

Ve výchově dětí by zakázala fyzické tresty, upřednostňuje ústní domluvu. Děti vychovává k víře a pak se sami rozhodnou, zda se nechají pokřtít. Janiny děti mají kamarády ve školce i mezi nevěřícími dětmi, ale ve školce se starší syn neúčastní vánočních besídek, ani jiných podobných akcí, protože neslaví Vánoce ani narozeniny. „*Děti dostávají dárky v průběhu roku.*“

Ivana tráví s dětmi nejvíce času na procházkách, jinak tvrdí, že nemají mnoho volného času. Děti také vychovává k víře, ale nijak je k tomu netlačí. Děti mají i nevěřící kamarády, ale domů si je na návštěvu nezvou. Ve výchově je Ivana zásadně proti fyzickým trestům. „*Děti nijak zásadně nezlobí.*“ Vánočních besídek se také neúčastní, protože jsou to pohan-ské zvyky. „*Neznamená, že když neslavíme Vánoce, tak si nedáváme dárky.*“

Helena ve volném čase chodí se synem na procházky, na dětské hřiště a 3x týdně na shromáždění, která nejsou povinná, ale každý správný Svědek Jehovův by se jich měl účastnit. S fyzickými tresty též nesouhlasí a odmítá je. Protože byla s manželem vychovávána k víře, tak syna také tak vychovávají, ale přiznala, že kdyby se rozhodl jít jinou cestou, tak by mu nebránila. V mateřské školce syna vždy omluví u paní učitelky a besídek se neúčastní.

Monika tráví volný čas se svou dcerou četbou knih a občas na hřišti. Fyzické tresty také odmítá, tvrdí: „*dítě by se mohlo cítit ponížené a do budoucna by si mohlo odnést negativní zkušenost.*“ Dceři nevadí, že se nepodílí na besídce a ještě se nesečkala s posměšky ostatních dětí. Dárky dává dceři v jiné dny, než jsou Vánoce.

Jaromír si s dětmi nejčastěji hraje na hřišti. Fyzické tresty odmítá. „*Když syn zlobí, domluvíme mu a vysvětlíme, že se to nedělá.*“ Syn má ve školce kamarády, ale domů si je nezve. Jaromírov syn, tak jako děti ostatních respondentů, se neúčastní besídek v mateřské školce.

Partnerské krize:

Do partnerských krizí jsou zahrnuty také potraty. Respondenti kategoricky odmítají potraty.

Jana uvedla: „*Potraty odsuzuji. Když někdo nechce mít děti, tak ať nemá, jsou tu možnosti, jak zabránit početí dítěte.*“ Podle Jany je v pořádku antikoncepce jako prevence. Jana má pochopení pouze pro interrupci ze zdravotních důvodů. A pokud se žena rozhodne podstoupit interrupci, měla by se poradit s partnerem.

Ivana je v otázce potratů radikálnější: „*Potraty považuji za vraždu, jsem zásadně proti interrupcím.*“ Proti antikoncepci nic nemá a schvaluje ji. O interrupci ze zdravotních důvodů řekla: „*To záleží na individuálním rozhodnutí každé matky.*“ Když už se žena rozhodne pro interrupci, měla by se podle Ivany poradit s manželem.

Helena s potraty též nesouhlasí. „*Vždyť je to něco jako vražda, zabití dítěte!*“ uvedla Helena. Pokud žena nechce dítě, tak by si to dle Heleny měla uvědomit dříve.

Monika se k potratům staví také odmítavě. „*Takové ženy odsuzuji, nemají právo brát dítěti život.*“ Podstoupení interrupce by měla žena podle Moniky probrat s přítelem či manželem.

Podle mínění Jaromíra by si ženy měly rozmyslet, jestli chtějí děti nebo ne a pak by to nemusely řešit potratem. „*Takové chování není v souladu s Bibli.*“ Podle Jaromíra by měla žena řešit takovou situaci se svým mužem.

Další krizí je rozvod a nevěra.

Jana by se rozhodla pro rozvod z důvodu nevěry manžela a fyzického napadení, ale nejprve by se snažila manželství zachránit. Z náboženské skupiny Svědkové Jehovovi by byli členové vyloučeni právě za smilstvo, anebo z důvodu porušení biblických zásad. Samotná Jana, která by nevěrná nebyla, by vyloučená nebyla. Nevěru Jana jednoznačně odsuzuje. Na matky vychovávající samy dítě, pohlíží s obdivem, že to zvládají samy. Rozvedené osoby Janě nevadí. „*Beru je, nevadí mi to, když měli vážný důvod k rozchodu.*“

Pro Ivanu je nevěra důvodem k rozvodu. „*Je to tak uvedeno i v Bibli.*“ U násilí si nebyla jistá, ale nakonec připustila, že by také přemýšlela o rozvodu. Proti rozvedeným osobám nezaujímá negativní postoj. „*Rozvod může být někdy vysvobozením. Bible uznává výjimečné situace, kdy dochází k rozvodu.*“

Helena považuje za partnerskou krizi nevěru, hádky a neshody. „*Nevěru bych vážně neodpustila.*“ Helena tvrdí, že se lidé v současné době rozvádějí kvůli malichernostem

a měli by si rozmyslet, zda se vzít nebo ne, protože se po pár letech každý druhý pár rozvádí. Jednoznačným důvodem pro rozvod je dle Heleny nevěra, u dalších důvodů si nebyla jistá. *„Ostatní důvody...těžko říct. Alkoholismus a násilí jsou špatné a neměli by se objevovat. Se ženou se má jednat s úctou.“*

Dle názoru Moniky jsou nevěra, agrese a alkoholismu důvodem k rozvodu. Na rozvodu nevidí nic špatného, pokud k tomu lidé měli vážný důvod. Nevěru odsuzuje, protože je i podle Bible špatná. Monika tvrdí, že dítě po rozvodu má zůstat u matky. Až když je dítě starší, tak by se mělo rozhodnout, u koho chce zůstat.

Jaromír na začátku tvrdil, že jsou šťastná rodina bez hádek a rozporů. Důvodem pro rozvod je dle Jaromíra nevěra. *„I Bible uznává jediný důvod k rozvodu nevěru.“* Dítě po rozvodu by mělo zůstat u toho, kdo je schopný se o něj plnohodnotně postarat. *„Vychovávat ho k víře, studovat s ním Bibli a vést ho k vzájemnému respektu.“* Podle Jaromíra to mají těžké matky, které vychovávají dítě samy, ale mnohdy za vzniklou situaci nemůžou, protože si vybrali pouze nezodpovědného partnera.

Výchova dětí homosexuálním párem

Jana nesouhlasí s výchovou dětí párem stejného pohlaví. Podle ní to není přirozené. *„V Bibli je jasně uvedené, že Bůh homosexuální chování neschvaluje.“* Odmítá též registrované partnerství. *„Takové chování je hříšné.“*

Ivana nepodporuje stejnopohlavní páry. A je proti, aby takové páry vychovávali děti. *„Je to něco nepřirozeného. Dítě by mělo zmatek z toho.“* Ivana by také vůbec nepovolovala registrované partnerství.

Helena zásadně nesouhlasí a tvrdí stejně jako Ivana, že by děti byly zmatené, když jiné děti mají matku i otce a oni ne. *„Bůh také odmítá registrované partnerství.“*

Monika odmítá výchovu dětí párem stejného pohlaví a také odmítá soužití takových párů. *„Myslím, že by mu chyběl vzor druhé osoby, jak už matky nebo otce.“*

Jaromír neschvaluje chování homosexuálních párů. *„Navíc i Bůh odsuzuje lidi, kteří s takovým počínáním třeba jen souhlasí. Bůh prohlásil, že manželství se může uzavřít jen mezi mužem a ženou.“*

5 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V poslední kapitole budou všechny získané informace shrnuty. Na základě kódování jsem došla k pěti hlavním tématům.

5.1 Výběr partnera

Podle respondentů je důležité, aby partner vyznával stejnou víru jako oni. Rozdílná víra by nedělala dobrotu, vznikaly by spory a vztah by nefungoval. Tři respondenti byli členy Svědků Jehovových už před seznámením se s partnerem. Další dvě respondentky se staly členy Svědků Jehovových až díky partnerovi. Dva respondenti přiznali, že i když jejich rodiče jsou zkušenější a životem otřelí, vzali by si partnera i přes jejich nesouhlas. Ženy si na svých mužích cení inteligence, pozornosti, hezkého vztahu k dětem, a také že nekouří a nepijí. Jaromír si na své ženě cení, že je rodinný typ.

5.2 Manželství

Všichni respondenti uvedli, že je pro ně manželský svazek důležitý a upřednostňují ho před nesezdaným soužitím. K nesezdaným párům se staví neutrálně, nevdí jim, ale sami by tak žít nechtěli. Podle Ivany je manželství dar od Boha a nesezdané soužití partnerů je vůči dětem nezodpovědné. Jaromír vidí výhodu v nesezdaném soužití z hlediska financí. Všichni respondenti se shodli, že muž je hlava rodiny. Ženy se starají o chod domácnosti a muži se starají o rodinu po finanční stránce.

5.3 Život s dětmi

Většina respondentů se shodla na tom, že ideální počet jsou dvě děti. Jen Ivana uvedla, že nejde jednoznačně říct, jaký počet dětí je ideální. Všichni respondenti uvedli, že si nedovedou představit život bez dětí. Děti jim změnily život, vše se nyní točí kolem nich, život je pestřejší a zábavnější. Kdyby nemohli mít děti, snažili by se respondenti situaci zvládnout a brát ji, tak jak je. Dětem věnují všichni respondenti co nejvíce času. Děti mají kamarády i mezi nevěřícími dětmi, smí se s nimi kamarádit, ale domů si je žádný z dětí nezve.

Vánočních besídek v mateřských školách se děti neúčastní, neslaví Vánoce. Podle Ivany jsou Vánoce pouze pohanské zvyky. Respondenti odmítají fyzické tresty a dávají přednost ústní domluvě.

5.4 Partnerské krize

Všichni respondenti odmítají a odsuzují potraty. Považují je za vraždu a zabití dítěte. Jaromír tvrdí, že nejsou v souladu s Biblií. Zde můžeme vidět, jak je ovlivněn vírou. Interrupce ze zdravotních důvodů je dle respondentů individuální rozhodnutí matky. A každá žena, které se rozhodne podstoupit interrupci, by se měla poradit se svým partnerem. Jednoznačným důvodem pro rozvod je dle respondentů nevěra partnera. Ale připouštějí i další důvody, jako je alkoholismus partnera a fyzické násilí.

5.5 Výchova dětí párem stejného pohlaví

Respondenti zásadně nesouhlasí s výchovou dětí stejnopohlavním párem. Podle Jany a Ivany je to nepřirozené a děti by z takové výchovy měly zmatky. U Jaromíra a Jany jde vidět evidentní ovlivnění vírou. Jana se také odvolává na Bibli, když tvrdí, že v Bibli je jasně uvedené, že Bůh homosexuální chování neschvaluje. Respondenti také nesouhlasí s registrovaným partnerstvím. Helena sdělila, že Bůh také odmítá registrované partnerství.

ZÁVĚR

Příslušníci náboženské skupiny Svědkové Jehovovi se hlásí ke křesťanské víře, ale přece jen se v otázkách rodiny a manželství liší. Ve své bakalářské práci jsem se zabývala, jaké mají názory a postoje členové Svědků Jehovových na rodinu a manželství, a jak by řešili případné partnerské krize. V teoretické části jsem se zaměřila na rodinu, tedy vývoj rodiny a současnou rodinu. Dále jsem věnovala pozornost funkcím rodiny a způsobu výchovu, výběru partnera a představám o manželství, dále nesezdanému soužití a registrovanému partnerství. Další kapitola je o partnerských krizích, jako je nevěra, interrupce a rozvod. Poslední kapitola popisuje historii Svědků Jehovových, jejich učení, specifika, zákazy a osobní život. Praktická část je zaměřena na zjištění postojů a názorů členů Svědků Jehovových na rodinu, manželství a partnerské krize.

Svědkové Jehovovi berou svou víru vážně a řídí se téměř vším, co je uvedeno v Bibli. Společnost je zaujatá vůči Svědkům Jehovovým, mají nedostatek informací a mnohdy špatné zkušenosti. Víra je založená hodně na dogmatech.

Otázky v rozhovoru byly zaměřeny na různé oblasti. Respondenti byli nejradikálnější v otázkách nevěry, interrupce a registrovaného partnerství. Nevěra je důvodem k rozvodu, je to v souladu s Bibli. Nevěrný člen je vyloučen a podruhé nesmí být sezdán. Interrupci odsuzují všichni respondenti, dle jejich mínění je to vražda. S registrovaným partnerstvím též nesouhlasí žádný z respondentů. Respondenti tvrdí, že Bůh homosexuální chování neschvaluje.

Výsledky z výzkumu nemůžeme zobecňovat, protože byl výzkum realizovaný na malém počtu respondentů. Výsledky výzkumu jsou platné jen pro daný vzorek, který byl zkoumán.

Zpracování bakalářské práce mi přineslo mnoho zajímavých a užitečných informací, nejen po stránce teoretické, ale také po stránce praktické.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČÁP, J. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-15-3.
- [2] FIALOVÁ, L. a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-87-7.
- [3] GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.
- [4] JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.
- [5] KARSTEN, H. *Ženy – muži*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-145-X.
- [6] LUŽNÝ, D. *Nová náboženská hnutí*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1645-0.
- [7] MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-83-6.
- [8] MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Děti, rodina a stres*. Praha: MZČR, Psychiatr. centrum, 1994. ISBN 80-85824-06-X.
- [9] MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: GradaPublishing, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
- [10] MOŽNÝ, I. *Česká společnost*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- [11] MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-86429-87-8.
- [12] NOVÁK, T., DRINOCKÁ, H. *Partnerské a rodinné poradenství*. Praha: GradaPublishing, 2006. ISBN 80-247-1526-0.
- [13] NOVÁK, T. *Manželské a rodinné poradenství*. Praha: GradaPublishing, 2006. ISBN 80-247-1316-0.
- [14] PARTRIDGE, CH. *Encyklopedie nových náboženství*. Praha: Euromedia Group, 2006. ISBN 80-242-1605-1.
- [15] PLAŇAVA, I. *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.
- [16] POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J. *Nebezpečí sekt*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2002. ISBN 80-86568-07-5.

- [17] RABUŠIC, L. *Kde ty všechny děti jsou? Porodnost v sociologické perspektivě*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-86429-01-6.
- [18] RENZETTI, C.M. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2.
- [19] RYCHTAŘÍKOVÁ, J., KUCHAROVÁ, V. *Rodina, partnerství a demografické stárnutí*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2008. ISBN 978-80-87007-75-4.
- [20] ŠAMÁNKOVÁ, D., NOVÁK, T. *Pravda a lež v partnerství*. Praha: GradaPublishing, 2007. ISBN 978-80-247-1846-0.
- [21] ŠTAMPACH, I. *Přehled religionistiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0.
- [22] ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-3.
- [23] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.
- [24] VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.
- [25] VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-740-X.
- [26] VYMĚTAL, J. *Úzkost a strach u dětí*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-830-9.

Internetové zdroje:

- [27] ČSÚ [online]. 2011 [cit. 2011-03-22]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/gender_obyvatelstvo>.
- [28] ŠLEHOFER, Milda. *DiZi poradna* [online]. 2011 [cit. 2011-04-04]. Česko pokořilo 1111 registrovaných partnerství!. Dostupné z WWW: <<http://diziporadna.webnode.cz/news/cesko-pokorilo-1111-registrovanych-partnerstvi/>>.
- [29] *Watchtower* [online]. 2006 [cit. 2011-04-13]. Proč pokládat manželství za posvátné? . Dostupné z WWW: <http://www.watchtower.org/b/20040508a/article_01.htm#fnt1_src>.
- [30] *Watchtower* [online]. 2010 [cit. 2011-04-13]. Jak mít šťastnou rodinu. Dostupné z WWW: <http://www.watchtower.org/b/200910/article_01.htm>.

[31] *Watchtower* [online]. 2009 [cit. 2011-04-13]. Co znamená, že muž je hlavou své manželky?. Dostupné z WWW: <http://www.watchtower.org/b/200801c/article_01.htm>.

[32] *Watchtower* [online]. 2008 [cit. 2011-04-13]. Je něco špatného na antikoncepci?.

Dostupné z WWW: <http://www.watchtower.org/b/200709a/article_01.htm>.

[33] *Watchtower* [online]. 2008 [cit. 2011-04-13]. Schvaluje Bůh manželství mezi lidmi stejného pohlaví?. Dostupné z WWW:

<http://www.watchtower.org/b/20050408a/article_01.htm>.

[34] *Watchtower* [online]. 2006 [cit. 2011-04-13]. Názory a zvyky, které se Bohu nelíbí.

Dostupné z WWW: <http://watchtower.org/b/rq/article_11.htm>.

[35] *Watchtower* [online]. 1996 [cit. 2011-04-13]. Projevujme úctu k životu a ke krvi.

Dostupné z WWW: <http://watchtower.org/b/rq/article_12.htm>.

Zákony:

[36] Zákon č. 115/2006 Sb. ze dne 26. ledna o registrovaném partnerství.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2 – Seznámení s respondenty.....	35
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

P I Tazatelské otázky

P II Ukázka přepisu rozhovoru s Janou

PŘÍLOHA P I: TAZATELSKÉ OTÁZKY

- Je pro Vás manželství důležité? Dovedete si představit, že byste s partnerem žil/a nesezdaně?
- Jaký postoj zaujímáte k nesezdaným partnerům?
- Souhlasili rodiče s Vaším výběrem partnera? Vzali byste se i přes nesouhlas rodičů?
- Vzal/a byste si partnera jiného vyznání? A proč?
- Co si myslíte o registrovaném partnerství? Souhlasíte s tím?
- Kdo je u Vás hlava rodiny?
- Jaký je podle Vás ideální počet dětí? A proč?
- Kolik dětí byste ještě chtěl/a? (A proč?)
- Jakou roli hrají pro Vás v životě děti?
- Dovedete si představit život bez dětí?
- Co byste dělal/a, kdybyste děti nemohli mít?
- Co si myslíte o výchově dítěte lesbickým nebo homosexuálním párem? Jste pro?
- Myslíte si, že je správné, aby žena pokud dítě nechce, podstoupila interrupci? Má o tom rozhodovat sama?
- Co říkáte na jednoho rodiče vychovávajícího dítě? Dovedete si představit, že byste sám/a vychovával/a dítě?
- Jak se díváte na rozvedené osoby?
- V jaké situaci byste se rozhodl/a pro rozvod?
- U koho by mělo po rozvodu zůstat dítě?
- Kolik času trávíte s dětmi?
- Jak nejčastěji trávíte volný čas s dětmi?
- Vychováváte děti k víře? Tlačíte je k tomu? Co byste dělali, kdyby dítě víru odmítalo?
- Má kamarády i mezi nevěřícími dětmi? Zvou si děti kamarády domů?

- Myslíte si, že plácnutí po zadku je někdy lepší než ústní domluva?
- Co si myslíte o fyzických trestech?
- Jak trestáte děti za nějaký prohřešek?

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA PŘEPISU ROZHOVORU S JANOU

Jste vdaná? V kolika letech jste se vdávala?

Vdávala sem se ve 24 letech.

Je pro Vás manželský svazek důležitý? A proč?

Manželství je pro mě důležité, už jen kvůli dětem. Nechtěli jsme, aby se nám děti narodily, aniž bysme nebyli sezdání.

Je Váš partner Svědek Jehovův?

Manžel je také Svědek Jehovův.

Můžu se zeptat, jak jste se poznali? Nebo tak, poznali jste se, když jste byli oba Svědkové Jehovovi?

S manželem se znám od střední školy a jednou sme četli články právě o Svědcích Jehovových a nám se to zalíbilo, tak sme se stali taky členy Svědků Jehovových.

A co rodiče na to? Souhlasili s Vámi?

Ne, rodiče se s nama přestali bavit a nestýkáme se s nima.

Byli jste Svědky Jehovovi před svatbou?

Ano, křest proběhl ve 22 letech.

Je pro Vás manželství důležité? Dovedete si představit, že byste s partnerem žil/a nesezdaně?

Je to pro mě důležité a nedovedu si představit, že bysme nebyli sezdání.

Jaký postoj zaujímáte k nesezdaným párům?

Nevadí mi, nic proti nim nemám. Je to jejich věc.

Souhlasili rodiče s Vaším výběrem partnera? Vzali byste se i přes nesouhlas rodičů?

Dokud sme se nestali členy Svědků Jehovových, tak rodiče měli manžela rádi, ale pak se s nama přestali stýkat. A vzala bych si manžela, i kdyby s tím nesouhlasili.

Na základě čeho jste si vybrala partnera? Doporučili Vám ho?

Známe se už od střední školy, chodil do vedlejší třídy, takže mně ho nikdo nedoporučil.

Jaké manželovi vlastnosti byste vyzdvihla?

Je hodný, pozorný, chytrý. Má hezký vztah k dětem.

Vzala byste si partnera jiného vyznání? A proč?

Asi ne. Víra Svědků Jehovových je ta pravá.

Co je pro Vás důležitější: stejná víra partnera nebo to jak si rozumíte?

Myslím si, že obě dvě věci jsou důležité.

Co si myslíte o registrovaném partnerství? Souhlasíte s tím?

Nesouhlasím. Takové chování je hříšné.

Kdo je u Vás hlava rodiny? Kdo má rozhodující slovo?

Asi manžel. Ale než o něčem rozhodneme, tak vždy to spolu probereme.

Kolik máte dětí?

2, syna a dceru.

Kolik mají let?

Syn má 4 roky a dcera 3.

Jaký je podle Vás ideální počet dětí? A proč?

Tak ty dvě děti, možná ještě 3. Víc dětí bysme neutáhli finančně.

Kolik dětí byste ještě chtěla?

Maximálně ještě jedno, ale to spíše až za pár let. S manželem zatím miminko neplánuju.

Jakou roli hrají pro Vás v životě děti?

Děti nám změnili celý život. Teď se vše točí kolem nich. Už nemám tolik času, jako dřív, když sme děcka neměli. Teď musím vstávat v 6 ráno a jedu celý den na plný obrátky.

Dovedete si představit život bez dětí?

Nedovedu, teď když máme dvě děti, tak si nedovedu představit, že bysme děti neměly.

Jak se díváte na potrat?

Potraty odsuzuju. Když někdo nechce mět děti, tak ať nemá, sou tu možnosti, jak zabránit početí dítěte.

Takže antikoncepce je v pořádku?

Ano, to jo. Prevence je v pořádku.

Co byste dělala, kdybyste děti nemohli mít?

To je těžká otázka. Na to neumím odpovědět.

Kdyby se Vám narodilo mentálně postižené dítě, jak byste se k tomu postavili?

Snažili bysme se mu dát lásku jako zdravému dítěti.

Účastní se děti vánočních besídek v MŠ a ZŠ?

Ne. Vysvětlili sme to učitelkám a syn nechodí na besídky a ani jiné podobné akce. Vánoce neslavíme, ani třeba narozeniny.

A dětem to nevadí, že nedostanou dárky jako ostatní děti?

Sou ještě malé, ale snažili sme se jim to vysvětlit a jen dostávají dárky jiné dny a v průběhu roku. Aspoň nevijů, kdy dárky dostanou.

Co si myslíte o výchově dítěte lesbickým nebo homosexuálním párem? Jste pro? A proč?

Nejsem pro. Nelíbí se mně to. Je to nepřirozené.

Myslíte si, že je správné, aby žena pokud dítě nechce, podstoupila interrupci? Má právo o tom rozhodovat sama?

Pokud nechce, tak si to má rozmyslet předem. Něco jiného je ze zdravotního důvodu, to bych chápala. A probrat by to měla s partnerem.

Co považujete za partnerskou krizi? S kým byste krizi řešila? (kamarád, odborník)

Třeba časté hádky kvůli alkoholu, nebo když si přestanou rozumět. A nevím, s kým bych takové věci řešila.

Co říkáte na jednoho rodiče vychovávajícího dítě? Dovedete si představit, že byste sama vychovávala dítě?

Nechtěla bych byt v takové situaci. A na druhou stranu takové matky obdivuju, že to zvládají samy.

Jak se díváte na rozvedené osoby?

Beru je, nevadí mi to. Asi měli nějaký vážný důvod k rozchodu.

V jaké situaci byste se rozhodla pro rozvod?

Kvůli nevěře manžela, bych se rozvedla. Ale i jiné důvody sou.

A jaké?

Když by mě manžel fyzicky napadal, tak to bych také uvažovala o rozvodu.

Kdyby došlo k rozvodu, co to znamená, vyloučí Vás z církve?

Z církve vyloučí člena za smilstvo, anebo za neposlušnost biblických zásad. Ale kvůli rozvodu by mě nevyloučili, pokud bych teda neporušila zásady.

A můžete se dál bavit s vyloučeným členem?

Ne, nesmíme ho nijak kontaktovat a bavit se s ním.

Je pro Vás nevěra, alkoholismus a fyzické násilí důvodem k rozvodu? Nebo by se měl partner snažit manželství zachránit?

Jak už sem řekla, nevěra a násilí ano. Alkoholismus...to nevím. Snažila bych se stát při manželovi a snažila bych se mu pomoci. Určitě bych se snažila zachránit naše manželství.

Jak se díváte na nevěru?

Odsuzuju to.

U koho by mělo po rozvodu zůstat dítě?

U matky.

Proč?

Já nevím. Je to tak přirozenější. Prostě mateřský pud.

Kolik času trávíte s dětmi?

Jsem s nima doma, takže pořád.

Jak nejčastěji trávíte volný čas s dětmi?

Pomáhají mi na zahrádce, hodně si čteme, chodíme na procházky.

Vychováváte děti k víře? Tlačíte je k tomu? Co byste dělali, kdyby dítě víru odmítalo?

Vychováváme a pak se sami rozhodnou, jestli se nechají pokřtít nebo ne.

Má kamarády i mezi nevěřícími dětmi? Zvou si děti kamarády domů?

Má kamarády i ve školce. Ale domů si nikoho nezvou, sou malí na to.

Myslíte si, že plácnutí po zadku je někdy lepší než ústní domluva?

Neplácla sem ještě děti, radši jim domluvím.

Co si myslíte o fyzických trestech?

Zakázala bych je.

Jak trestáte děti za nějaký prohřešek?

Jsou ještě malí, nijak je netrestáme.